

PNKM
PSYCHIATRICKÁ NEMOCNICE
V KROMĚŘÍŽI

Mgr. Marika Michajlovičová,
adiktolog

odd. 17B Mandala

Psychiatrická nemocnice
v Kroměříži

michajlovicovam@plkm.cz

573 314 239

Matky uživatelky v léčbě nealkoholových závislostí

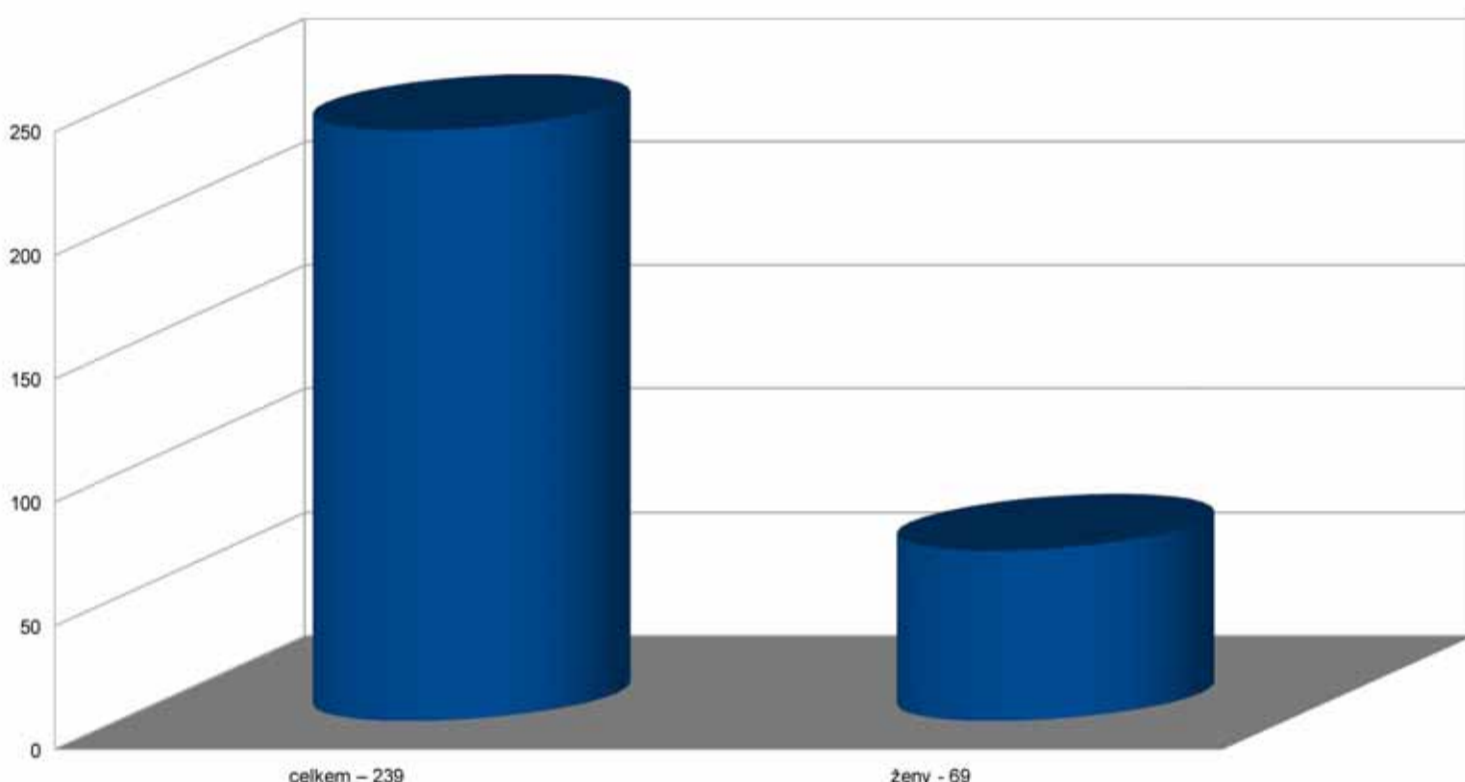
Úvod

Oddělení léčby nealkoholových závislostí založené na principech terapeutické komunity, 17B Mandala, bylo otevřeno 1.2.2014 jako součást Psychiatrické nemocnice v Kroměříži. Během dvou let fungování se na oddělení objevilo několik uživatelů – matek, které přicházely s různou úrovní motivace a zájmem k řešení své mateřské role. Poster přináší shrnutí řešených situací na našem oddělení.

Matky uživatelky v číslech

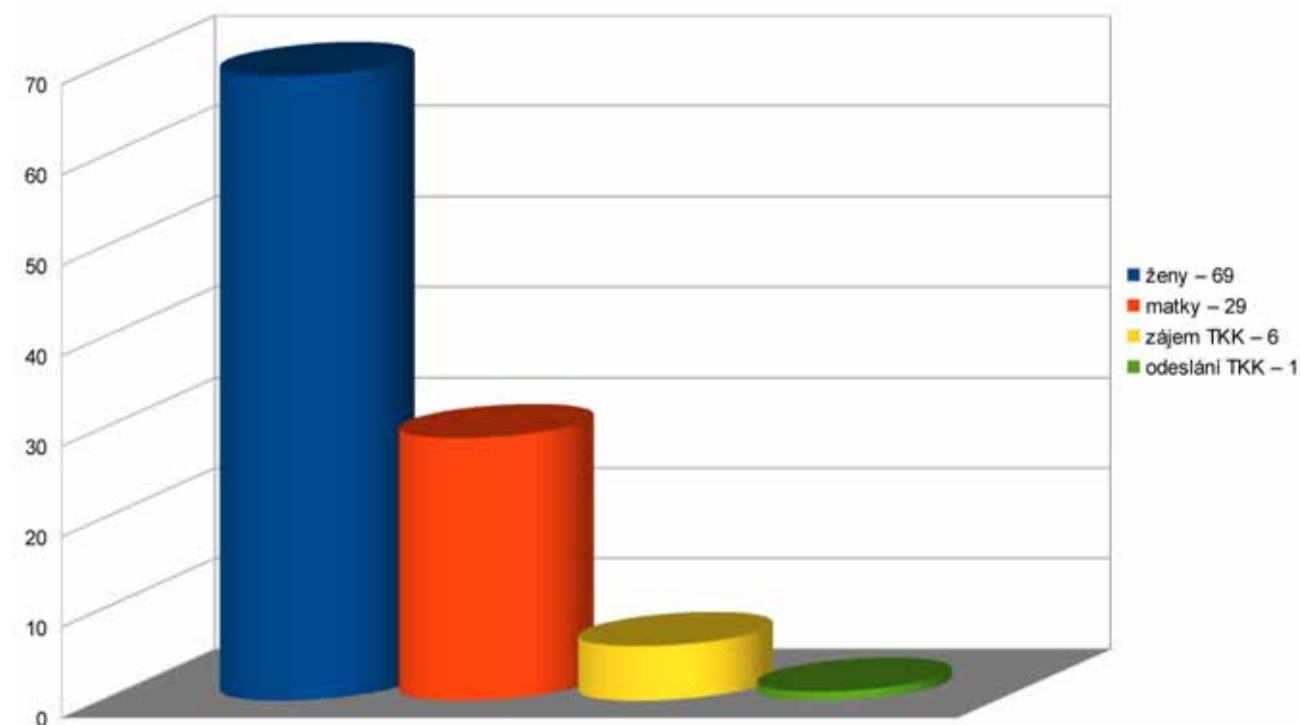
Od 1.2.2014 do 1.4.2016 bylo na odd. 17B Mandala PNKM přijato celkem 239 uživatelů návykových látek. 69 z nich byly ženy. Z těchto 69 žen bylo 29 matek. V průběhu těchto dvou let (a dvou měsíců) se na oddělení objevilo 6 matek, které měly zájem o léčbu společně s dítětem, a z našeho hlediska se tato varianta jevila jako vhodná.

Celkový počet přijatých 2/14 - 4/16

Matky v léčbě - odesílání do TKK

2/14 - 4/16

Důvody ukončení jednání o léčbu v TKK - stručný průběh:

Magda – 26 let, syn 3 roky tč. v péči babičky – telefonát do DS Sananim, klientku již mají v evidenci, již u nich byla – během jednání o možném nástupu klientka v léčbě selhává, sama se rozhoduje pro ukončení léčby, odchází. Nadále o ní nemáme zprávy.

Jitka – 33 let, syn 5 týdnů tč. v dočasné pěstounské péči – setkání s pracovnící OSPOD – pracovníce nesouhlasí se společnou léčbou matky s dítětem, nesouhlasí ani s prodloužením léčby matky, chce, aby se co nejdříve zase začala starat o své dítě, aby se k ní dítě mohlo vrátit – po 4 měsících opouští léčbu jako 1. absolventka žena. Pokouší se starat o syna, selhává, recidiva závislosti, odebrání dítěte.

Ilona – 31 let, syn 5 let, dcera 3 roky tč. v péči prarodičů – setkání s pracovnící OSPOD – pracovníce spokojená se změnami, kterými matka prochází, nicméně s léčbou matky s dětmi nesouhlasí, nechce je ztratit z dohledu. Souhlasí s navrhovaným prodloužením léčby a následným doléčováním – klientka léčbu nedokončila, po opakovaném porušování pravidel propuštěna. Léčbu následně dokončila v jiném zařízení (bez dětí).

Helena – 28 let, syn 14 měsíců, dcera 5 let tč. v ústavní péči – setkání s pracovnící OSPOD – s léčbou matky s dětmi nesouhlasí, nevěří tomu, má obavy, co by se stalo, kdyby matka selhala, nechce znovu zasahovat. Nevylučuje možnost následného pobytu matky společně s dětmi v DC – klientka končí léčbu po 6 měsících jako absolventka. Nastupuje do DC Sananim, kde se snaží převzít odpovědnost za děti, pracuje. V doléčování užil alkoholu, ukončení pobytu.

Kasuistika č. 1 – Magda

Magdě je 30 let. Má dva syny (7 a 4 roky) a jednu dceru (2,5 roku). Všechny děti jsou zdravé. Magda byla 5x těhotná, z toho 3x porodila císařským řezem zdravé dítě. Magda vyrůstala v úplné rodině, rodiče se nehádali. Má sestru, se kterou udává dobrý vztah. Magda je nevyučená, škola ji ne bavila. Prvního syna má s bývalým partnerem, další dvě děti s partnerem jiným. Během prvního těhotenství žila na ulici, poté se nastěhovala do azylového domu. Starší syn je v pěstounské péči jejich rodičů. Magda jej navštěvuje. Mladší děti jsou v pěstounské péči na dobu určitou.

Abusus: Kuřačka. Alkohol od 15 let, ale nyní ho nepije. THC od 13 let, nikdy ale pravidelně nekoušila. Pervitin od 16 let sniffing, po prvním porodu (ve 23 letech) začala užívat nitrožilně. Když jí odebrali děti, zkusila sama abstinovat, ale nefungovalo to. Automaty nehraje. Má podmíněný trest za nevhodné chování ke svěřené osobě.

- > 3.9.2015 – Nástup Magdy do léčby.
- > 16.9.2015 – Individuální pohovor: Sděljuje že již jednala s TKK přes kontaktní centrum. Nástup již měla skoro vyjednaný, již měla termín. Telefonický hovor na DC Sananim – potvrzují, měla termín nástupu 1.9., ale ztratila se z kontaktu. Stále je na 1. místě pořadníku. Domlouváme se na setrvání v kontaktu a zaslání vyjádření psychiatra a doporučení k léčbě.
- > 21.9.2015 – Skupinová terapie: Magda pracuje s tématem vztah s dětmi. Sděljuje, že je v podmínce za týrání svěřené osoby – jednalo se o staršího syna. Nadměrně ho bila i před lidmi. Bylo jí vše jedno, chtěla jen drogu, a on chtěl pozornost. Do vězení nešla tehdy asi jenom proto, že už byla znovu těhotná. Nyní je syn již 4 roky v péči její matky. Omluvila se mu za všechno. Během skupiny pláče, její to všechno líto.
- > 22.9.2015 – schůzka s pracovnící OSPOD: Pracovnice je velmi ochotná, je ráda, že Magda svou situaci řeší a je nakloněna odjezdu s mladšími dětmi do TKK.
- > 23.9.2015 – Telefonický hovor s DC Sananim. Mají pro Magdu i její dvě mladší děti volné místo. Nástup je možný v týdnu od 5.10. Vzhledem ke zde plánovanému gynekologickému výkonu domlouváme nástup na 16.10. Telefonický hovor s OSPOD – sdělení aktuálního vývoje situace. Pracovnice souhlasí. Magda o všem informována, zajistí si odvoz sebe a dětí do TKK a přípravu věcí s sebou.
- > 8.10.2015 – Na povrch vyplývá utajovaný sexuální vztah se spolupacientem. Pro porušení kardinálního pravidla propuštěna z léčby.
- > 14.4.2016 – z neověřeného zdroje dostáváme informaci, že Magda je i s dětmi v TKK a pracuje na své změně a vzájemných vztazích.

Kasuistika č. 2 – Eliška

Elišce je 23 let. Eliška má syna (2,5 roku). Syn se narodil předčasně, byl v inkubátoru. Nyní je zdravý a aktuálně se nachází u matky jejího přítele. Eliška je nevyučená. Před koncem školy šla na protialkoholní léčbu, poté otěhotněla. Nyní je na mateřské dovolené. Bydlí s přítelem, ale před léčbou přišli o bydlení. Přítel také bere drogy, chtějí pak ale spolu abstinovat.

Abusus: Kuřačka, ale v těhotenství nekoušila, to nebrala ani drogy, nepila alkohol. Alkohol od 13 let, pila hodně. V opilosti 2x napadla příslušníka PČR. Měla pod vlivem alkoholu opakované SUI pokusy. Protialkoholní léčba v r. 2012, od té doby alkohol nepije. THC zkusila v 15 letech. Pervitin od 17 let. Od r. 2012 abstinovala skoro 2 roky, poté ale recidivovala. Hráčství od 18 let, ale dluhy z toho nemá. V minulosti podmínka za napadení.

- > 11.12.2015 – Nástup Elišky do léčby.
- > 4.1.2016 – Individuální pohovor: Nějakou dobu zvažuje léčbu spolu s dítětem. Syn je nyní u matky přítele, ale je to jen asi na 4 měsíce, pak by se muselo dávat předběžné opatření, to by nechtěla. Domlouváme se na sjednání schůzky s pracovnící OSPOD.
- > 6.1.2016 – Pracovnice OSPOD potvrzuje nabízenou schůzku, která je plánovaná na 14.1.2016
- > 11.1.2016 – Skupinová terapie: Eliška pracuje s tématem vztah s partnerem, vztah se synem. S partnerem udává disharmonický a nezralý vztah ovlivněný užíváním drog obou partnerů. Ve vztahu vzájemně násilí, psychické útoky, vymáhání si pozornosti destrukcí věcí, autodestrukci apod. Dítě postupně napodobuje způsoby vymáhání si pozornosti. Eliška zaměřuje pozornost spíše na vztah s partnerem, nikoliv na syna. Jeho prosby o pozornost vnímá jako schválnosti. Vztah Elišky se synem se jeví jako málo rozvinutý, dítě je také dosti fixováno na otce, který je také uživatelem drog, a se svojí životní situací aktuálně nic dělat nechce. Považujeme za vhodnou léčbu v TKK – prostor pro navazování vztahu matky se synem, učení se péči o syna. Větší prostor pro ujasnění si vztahu k partnerovi.
- > 14.1.2016 - Setkání s pracovnící OSPOD: Setkání za přítomnosti Elišky. Probírána situace ohledně možnosti léčby v TKK. Pracovnice je této variantě nakloněna. S otcem dítěte projedná podepsání souhlasu s odjezdem dítěte do komunity. Dle informací OSPOD otec nedodrží abstinenci, bydlí s uživateli drog, svou situaci zřejmě nemá pod kontrolou, za synem nedochází. Pracovnice nakloněna vzájemné spolupráci.
- > 20.1.2016 – Odeslání kompletních materiálů k přijetí do TKK, vč. souhlasu otce s odjezdem dítěte.
- > 1.2.2016 – Hovor s DC Sananim: Nástup Elišky se synem bude možný během následujícího týdne. Propuštění a nástup dohodnut na 11.2.2016. Hovor s pracovnící OSPOD – informována o vývoji situace, dohlédne na přípravu dítěte. Eliška si zajistí odvoz do TKK.
- > 4.2.2016 – Eliška odjíždí na mimořádný výjezd, aby si mohla sbalit věci do TKK, domluvit si odvoz, zajistit hotovost a vyřídí dávky rodičovského příspěvku. Téhož dne se v pořádku vrací, vše má zajištěno.
- > 11.2.2016 – Dimise, odjezd Elišky se synem, za doprovodu matky a babičky do TKK
- > 29.2.2016 – přichází dopis od Elišky. Je v TKK, nejdříve byla v šoku a měla chuť zase odjet, ale již si zvykla. Synovi se tam moc líbí. Eliška tam dělá spoustu věcí, které nikdy předtím nedělala (péče o zvířata apod). Je spokojená, děkuje za pomoc a podporu.

Závěr:

V průběhu dvou let (a dvou měsíců) se na oddělení pro léčbu nealkoholových závislostí s prvky terapeutické komunity léčilo celkem 29 matek. U 6 z nich se situace jevila jako vhodná pro společnou léčbu matky s dítětem a současně o ni klientka projevila zájem. Ve 3 případech nebyla tato léčba realizovatelná pro nesouhlas pracovníce OSPOD, ve 2 případech pak v léčbě selhala samotná klientka – matka. Pouze v jednom případě se prozatím podařilo matku společně s dítětem do TKK odeslat.

Z předchozích řádků se pro nás jeví jako důležité pracovat s matkami uživatelkami, neboť jejich vazby jsou často nedostatečně rozvinuté, jen malá část matek uživatelky projevuje v léčbě zájem a snahu řešit celou situace komplexně. Rovněž vnímáme potřebu zlepšení komunikace s úřady, a to zejména opakovanou komunikací, zvaním pracovníků OSPOD k osobnímu jednání a osvětou ohledně specifických léčebných programů. Po shrnutí všech předchozích případů nám nadále přijde důležité individuálně pracovat s každou matkou, která jeví o komplexní léčbu s dítětem zájem, a v jejím snažení ji podpořit, přestože ne vždy to vede k zdárnému cíli.

Použité zkratky: TKK – Terapeutická komunita Karlov, OSPOD – orgán sociálně právní ochrany dítěte, PNKM – psychiatrická nemocnice Kroměříž, DS – denní stacionář, PČR – Policie České republiky